

PREDGOVOR

Veliki bezbjednosni rizik i prijetnja je radikalizacija manjinskih grupa i evropskih građana koja može imati ozbiljan razorni uticaj na evropska društva, interkulturalnosti i evropske integracije

Poštovani čitaoci, uvaženi ljubitelji nauke, obrazovanja i pisane riječi, pred vama, nama je Zbornik radova **Rizici i bezbjednosne prijetnje** koji je rezultat međunarodnog naučnog skupa na temu Rizici i izazovi bezbjednosnih prijetnji sa težištem na Republiku Srpsku i Bosnu i Hercegovinu održanog 10-11.12.2015. godine u Banjoj Luci u organizaciji Udruženje nastavnika i saradnika Univerziteta u Banjoj Luci, Evropskog defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka, Udruženje Sport za sve, Banja Luka, Fakulteta za poslovni i industrijski menadžment, Univerziteta Union, Beograd i Centra za bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja Crne Gore „Defendologija“ Nikšić. Puno organizatora, puno autora, puno koautora, veliki interes za ovaj ozbiljan međunarodni, društveni, državni, a iznad svega ljudski problem, problem bezbjednosti ljudi, potreba za mirom i sve druge civilizacijske vrijednosti **usmjerile su naše cijenjene autore, da između ostalih, ponude, obrazlože, osvjetle slijedeće teme:** Rizici i bezbjednosne prijetnje, Geopolitička budućnost i globalna bezbjednost, Političko i ekonomsko nasilje neoimperijalizma, Bezbjednosni rizici neoliberalne države, Izbjeglička ili migrantska kriza u Evropi, Terorizam, bezbjednosne implikacije i izazovi, Migrantska kriza i novi izazovi bezbednosti, Uticaj globalnih institucija moći na suverenitet nacionalnih država, Izazovi suvereniteta, Rasizam i nacionalizam kao prijetnje liberalizmu i demokratiji, Bezbjednosna uloga civilnog društva – akteri i promotori, Geopolitika vode i bezbjednosne prijetnje, Tri modela kulturne globalizacije, Religija i rizici, Uticaj globalizacije na prirodu rata, Dominacija bankarskih sistema i njihova uloga u kreiranju ekonomskogi političkog ambijenta, Koncesija kao oblik finansiranja privrednog rasta i razvoja, Geopolitički položaj Republike Srpske u procepu svetova, Društvo znanja i obrazovanja u Republici Srpskoj – izazovi budućnosti, Siromaštvo u Bosni i Hercegovini – uticaj socijalnih naknada, Uzroci i posljedice siromaštva u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, De)konstrukcija socijalnih mreža u kontekstu prisilnih migracija, Evropski standardi i nasilje u porodici, Pretpostavke ekološke bezbjednosti u BiH, Zloupotreba opojnih droga u krivičnom pravu Francuske – sličnosti i razlike sa pravom Republike Srpske, Problem nasilja navijača u Republici Srbiji, Sigurnosni rizici i prijetnje ekonomskog kriminaliteta na stabilnost javnih prihoda, Pojam krivičnog bića, subjekat, objekat kriminala i zaštitini objekat izvršenja porezne utaje, Bezbjednosni hazardi i legislativa zloupotrebe Interneta, te mnoge druge teme i dileme. Autori posebno ističu **da je religija igrala dodatnu ulogu u transformaciji identiteta u post-konfliktnom balkanskom regionu. Ipak, uloga religije je ponovo centralna za alarmantni fenomen vjerskog ekstremizma i radikalizacije u regionu Balkana.** Nedavni izveštaji otkrivaju čak i širenje **uticaja vjerskog ekstremizma i radikalizacije na regrutovanju “stranih boraca” u Evropi.** Nasilni vjerski ekstremizam i radikalizacija na **Balkanu** i regrutovanje i indoktrinacija se dešava duboko u društvu, uglavnom u nižim društvenim slojevima i među mladim ljudima koji često nisu svjesni procesa u kojem

učestvuju. **Mladi ljudi se vrbuju na osnovu njihove vjere ili nacionalnosti.** Oni su emocionalno manipulisani da djeluju u svjetlu nepravde, često izloženi žestokim pričama o muslimanima „koji su napadnuti“ od strane „zlih, intrigantskih zapadnih ili evropskih interesa“. Relativni nedostatak islamskog znanja i pritisak vršnjaka, kao i nedostatak alternativnih izvora informacija koje bi potencijalno mogle da djeluju kao odvracanje, stavljaju lokalne i regionalne zajednice u opasnosti od **nasilnog radikalizma** i stvara rezervoare potencijalnih **“stranih boraca”** u Evropi. Mladi ljudi sa Balkana odlaze u Siriju i druge oblasti u regionu Bliskog istoka i sjeverne Afrike da se bore u redovima ISL-a. Alarmantno saznanje da opasnost od terorizma u Evropi ne dolazi iz udaljenih zemalja, već potiče kod ljudi koji žive kao prilično dobro integrisani građani na evropskom tlu je pokrenulo talas istraživanja procesa radikalizacije koja je navodila počiniocce na akciju. Od tada, domaća radikalizacija mladih muslimana u Evropi je postala jedan od najhitnijih i nedokučivih izazova za političare, kreatore politike, i naučnike, koji su suočeni sa pitanjima o uzrocima i obimu radikalizacije. Šta je to izazvalo ove evropske muslimane ili druge da se radikalizuju u mjeri u kojoj su potražili utočište u ekstremnom fizičkom nasilju, a ponekad čak i žrtvujući vlastite živote? Koji faktori uzročno mogu da objasni zašto se javlja nasilna radikalizacija i, jednako važno, zašto se neki ljudi radikalizuju, dok drugi ne ili odustaju od procesa radikalizacije u ranoj fazi? Potreba da se razumije i bavi opasnošću radikalizacije je ne samo ukorijenjena u strahu od mogućih novih terorističkih napada. **Radikalizacija manjinskih grupa i evropskih građana može imati ozbiljan razorni uticaj na evropska društva, interkulturalnosti i evropske integracije.** U takvim okolnostima, otpornost građana u teškim vremenima je fundamentalno pitanje za Evropu. U opštem smislu, razvoj otpornosti ima svoje ishodište u izazovnim situacijama sa kojima se moramo suočiti i prevazići ih. Upravljanjem situacijama kao što su multidimenzionalne krize na uspješan način, građani mogu takođe steći dragocijene sposobnosti za savladavanje budućih problema. Ako otpornost shvatimo na ovaj način kao nešto što može da raste sa vremenom i savladanim izazovima, možemo je definisati kao povećanje sposobnosti za rješavanje novih problema onim redoslijedom kako se budu pojavljivali. Pozitivna iskustva iz prošlih prevaziđenih kriza se mogu koristiti za tekuće krize, baš kao što su iskustva ovih kriza važna za budućnost.

S obzirom na gore navedeno, postoje dvije osnovne strategije unapređenja građanskih resursa da se izbore sa situacijama političke, bezbjednosne, ekonomske i socijalne krize. Prva da se smanji negativan uticaj takvih situacija optimizacijom ostvarivanja prava pod nepovoljnim uslovima političke, bezbjednosne, ekonomske, socijalne i krize identiteta. Druga je, da ojača otpornost građana na ovaj negativni uticaju. Obe strategije suočavanja sa krizom su podjednako važne i trebaju biti posmatrane kao komplementarne.